

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Július' 30-dikán 1819.

Német Ország.

A' Norimbergai újságban így írt ennek egy Wiesbadeni tudósítója Jul. 19-dikén: —“

„Itt egy nagyon különös történetről beszélnek, de a' melynek szorosabb környúlásai még további megvalóságosulást kívánnak. Egy Fő Személy a' Taurusi ferdőn lévén, s útját Emsből *Lan-genschwalbachba* vevén, itt a' fák' sorai között magános sétálásközben néhány betakarózdott emberektől körülvétegett, kik ugyan kezeiket ezen fő emberre nem tették, de nagyon megfenyegették, arra az esetre, ha az általok adandó tudománynak sikere nem talál lenni. Ezen betakarózdott emberek úgy el tudták titkolni magokat, hogy a' Fő Személy telességgel egyre is rá nem esmerhetett, s fenyegetődzéseket végezvén, útját a' sétáló helyről a' *Schlungenbad* felé vették. Még eddig minden iparkodással se' lehetett nyomokba akadni ezen embereknek. (A' hely, hol e' történt, Wiesbadentől valami két, a' Ménusi Frankfurtól hat, s a' Schlungenbadtól egy mértföldnyire esik).

Ugyan ezen Norimbergai újság ezeket jelenti Berlinből Julius' 18-dikájáról: — „Az Universitas' Senátusa ily jelentést raggattatott-ki az Universitas' épülete' falaira: „A' Tisztviselői Karnak rendeléséből tudokra adatik az ittlévő „tanulóknak, hogy, ha ki közzülök, a' „Politikai titkos egygyesüléssel való rá-

„doltozásáért tétetődő vizsgálódásokra ki-„rendeltetett Biztosság' elejébe meg ta-„lálma hivattatni, azonnal és legkissebb „magavónogatása nélkül előálljon, mert „külömben kényszerítetteti fog az előállás-„ra.“

Egy idő-olta sok tanulók elutoztak Berlinből, ki gyalog, ki szekeren; az utolsók azt mondták, hogy tsak ferdőre mennek *Freienwaldba*. — Ezen nevezetes revoluzziós történeteknek előfordulásától fogva gyakran mennek a' Staféták *Glienckébe* a' Statús-Cancellariushoz Hardenberg Hercezeghez, s *Töpliezbe* is a' Királyhoz, a' hol ő Felső-gemostan ferdés végett tartózkodik.

A' Rénusi újságlevélek a' következő történetet jelentik Julius' 20-dikáról: „Eonban néhány katonatisztek érkeztek-meg egy Politziai Ágensel s több Politziai katonákkal, s e' hónap' 15-dikén az Universitasnak három Professorait, úgymint Arndt Urat és a' két Welker testvéreket a' város' fogházába vevén, irásaikat elvették. Hasonló történt *Elberfeldben* is egy Könyvíróval, *Koloniában* pedig egy törvényes tisztviselővel. De beszéltek, hogy több más helyeken is történtek efféle emberfogdosások s irásaiknak elvétele. A' Nassai vidéteken is elfogtak két embert.“

Végezte a' Pruszsus néphez intézte-tett Nyilatkoztatásnak, melly a' VIII-dik számú *M. Kurir*' 62-dik levéllapján félbemaradott:

„Errevaló bizonyságokat még sokat lehetne felhordani, ha csak ezen felhozottak is, mellyek mind az Aktákból vétettek-lí, eléggé szemeink' elejébe nem terjesztenék, hogy mit várhatott volna Német Ország ezen tsábító és eltsábított emberektől, ha az ő árulási iparkodásokat a' Pruszsus Országlószék egyszeriben hirtelenséggel meg nem bennította volna. Ezen Országlószék tehát az elévett hathatós, és mindenüvé kiterjedő eszközök által, és a' mellyeknek még ezeket követni kell, telyesítette azon szent kötelességét, mellyel minden jó hazafiának 's az egész Német népnek tartozik, a' mely igasságos jussal várhatja azt, hogy a' revolúziók' pályájának kerekded folyamata már egyszer bezárattassék, 's magát Német Orzágon legkevesebbé újítsa-meg, 's egy egész emberi nyom' (nemzettség') boldogsága, nyugalma, és megelegetése, a' szerentsétlen teoriáknak 's eszelősködő (fanaticus) tsábításoknak ne áldoztassanak-fel.

„A' Pruszsus Országlószék ezen kötelessége által vezéreltetvén, legalkalmasabb eszközöket vett elő, a' mellyeknek végrehajtatásokban leglehetőségesebb kedvezés van a' szükséges erővel összsztatolva, 's mind azok a' hírek, mellyek ezen eszközökre nézve elterjesztődtek, azoktól vették származássokat, kik jól érezvén azt, hogy ezen eszközöknek szükséges és igasságos volta ellen ki nem kelhetnek, legalább ily módon kényszerítettnek azért való bántódásokat, hogy mesterkedéseiknek végvetetett, kiönteni. Nagyon kevés számú személyek fogattattak-el, 's ha írásaik többeknek elvétettek, tudva való dolog, hogy ezen dolog nem mindenkor csak azon személy eránt való gyanuért történik, kinek írásai elvétetnek, hanem azért is gyakran, hogy a' valóságos bűnösök ellen bizonyító eszközökre szert lehessen tenni.

„Az elfogattatott személyek nagyobbadon idegenek, kik azért jöttek vala hozzánk, hogy a' demagogicus mérget köztünk is elterjeszszék. Azt még erőssítenünk (mondanunk) se' szükséges, hogy az ő iparkodásoknak, az értelmes, derék, és hűséges Pruszsus népnél oly kevés fogantaja lett, hogy az úgy mondatott szabadságnak ezen nemhivatalos Apostolai magok több versben keserves panaszra fokadtak leveleikben, azért, hogy a' Pruszsus nép az ő számára általuk ide hozatott új tudományak bevételeire ily alkalmatlan legyen. A' mennyiben a' dolog már most szemünk előtt van, ezen ártalmas mérge még eddig egy tsendes polgárunkba is belé nem kapott, 's valójában e' lehet annak is az oka, hogy a' közönség eleintén még csak hitelt is alig adhatott azon mesterkedéseknek, 's azon principiumok' elterjedésének, mellyeknek lehetséges voltát az ő egyenes és józan képzelődése meg nem foghatta, 's a' mellynek alacsonyysága felől Pruszsziában mindenek egyformálag ítélnek.

„A' még Criminalis pernek indítására meg nem értt vizsgálódás ugyan még most csak politziai módon, de törvénytudósokból álló biztosság által folytatattik, azért, hogy a' mesterkedések' sokféle ágazatainak nyomába akadni 's őket felfedezni lehessen. Ezen biztosság hathatósan folytatja munkáját: hanem a' mesterkedéseknek egész kiterjedéseket majd csak akkor lehet osztán általlátni, minckutánna a' sok más helyeken elvétett irások is mind beérkeztek, 's ekkor fog osztán az annak módja szerént és részrehajlás nélkülváló vizsgálódásnak törvényes úton helye lenni. Ezen tárgyra nézve tehát, 's azon szorgalomra nézve, mellyel ezen fontos tárgy továbbá is folytallatni fog, a' Státusnak minden jó gondolkodású polgárai telyes tsendessegben lehetnek.

A' Bavariai Közönséges Ujság az oly történetekre, milyen a' Lönningé, egy értekezést adott ki (Nassauból Jul. 12-dikéről), melly nagyon hosszú lévén, csak a' gerinczét teszszük ide: —

„A' politikai írókra nevező remélhetőképpen fontos dolog lehet, ha azon vidékről, hol ezen Patikárius Provisornak megmagyarázhatatlan próbatétele előfordult, valami oly előadást vehetnek, melyből, addig is, míg a' jövődő idő a' valóságról a' takarót lehuzná, ha csak kevés világosságot kaphatnak is. A' Lönning tselkedetének indító okát (akár mit mondjon is a' Moguntziai újságíró) nem lehet magános környúlásokban keresni; Lönningnek Vagyoni állapotja soha még csak távolról se' érdekelhetette az Országlószéki Elölülő *Ibell* Urét; a' mi pedig személyét illeti, ez ő véle soha se' beszélt, nem is látta soha. Csak ezen egy gondolható feltétel marad hát fenn, hogy hivatali, szolgálati környúlás indíthatta *Lönninget* a' rút próbatételre, mellyet vagy a' Lönning, vagy az *Elölülő Ur* részén kell keresni. Ő tavaly azt kívánta, hogy mint Patikáriusi Candidátust vizsgálják meg, kívánságát megnyerte, a' vizgáltatást jól biállotta, 's erről az Országlószéktől kapott bizonyosságlevél mellett a' Patikáriusi Candidatusok közzé Levételett. Itt se' lehet hát a' gyilkos indulat' indító okát keresni. Még csak egy környúlás van hátra, a' miben a' Lönning indító okát keresni lehet. Ez az, a' mit ő gyilkos próbatétele közben kiálva mondott 's a' mit azutánni vallástétele által is erősített, u. m: az *Elölülő Ur* politikai nagy tehetősége. Mit tett az *Ibell Ur* munkássága az 1806-dik esztendőtoi fogva, minden *Nassau* lakos tudja.“ — Itt környúlásosan előszámlál a' tudósító mindent, a' mik az *Elölülő Ibell Ur* Elölülői kormányozása alatt az 1806-dik esztendőtol fogva,

részint a' Constitúciónak behozattalása előtt, részint azután, a' népnek boldogíttatására történtek, 's a' mellyek között minden eléfordul, a' mi jót csak egy valóságos *liberalis* Constitúció alatt várni lehet. — 's mind ezeknek felhordása után ekképpen folytatja és végzi szavait: —

„És még is ezen jöltévő embernek, a' ki hazafi társaiért ily sok jót tett, kelle vala, a' maga politikai tehetőségért (vagy mondjuk inkább, az ő sok jótételiért) meggyilkoltatni?? Ki hibetné ezt, pedig valósággal így van. De kérdés, hogy ki lehet hát még is, a' ki egy ilyen, a' liberalisságban másoknak példát mutató, a' polgári szabadságnak megfundálásán így dolgozó így iparkodó kormányozással meg nem elégedett? Két féle részek találatnak, a' mellyekben mind ezen boldogító törekedés mellett i, bekéttelenkedést lehet keresni. Egygyik rész lehet az, melly a' régibb időkben oly mások felett való elsőségi jusokkal bírt, a' milyenekkel nálunk már ma nem bír. Az ilyenek, ha a' mi egyéb Német Státusainkban 's Frantzia Országban bekéttelenek, nálunk is bekéttelenkedhetnek privilegiumaiknak elvesztésért. De *Lönninget* nem számlálhatjuk ezek közzé. Ő ide nem tartozott. — „A' bekéttelenkedőknek másik része az, a' melly egészen ellenkezőre, tudni illik arra törekedik, hogy a' Frantzia revolutziót Német Országra, minden rettentőségeivel egyetemben, által plántálja. Ezek nem csak nálunk (Nassauban) vannak itthon, hanem egész Német Országou elszéledtek: de mi őket nem most a' Lönning' történetével, hanem már régen megismerjük. Ezen résznek és a' másoknak (melynek barátjait vagy sorsosait közönséges névvel itt is Ultráknak vagy Ultraroyalistáknak nevezik) plánumjaik egymással nem ellenkeznek; az Ultrák megengedik

ezeknek, hogy a' legfelsőbb pontig üzhessék mesterkedéseiket, csak azért, hogy a' nép az ő nagy elvetemedéseiktől (extremumjaiktól) megijedvén, annyival hajlandóbb legyen hozzájuk (az Ultrákhoz), annyival könnyebben az ő részekre térítődhessék. Hanem az ilyen embereknek legnagyobb elleuségeik az olyanok, kik a' Nassaui Országzás' kormánya mellett ülnek; kik tudni illik mind a' kétféle elvetemedésnek kőszálait elkerülvén, egyenesen mennék a' polgári szabadságnak célja felé, 's erre nézve minden okos minden jó polgároktól egyenlően esmeretvén, betsültetnek, szereltetnek; kik az afféle *Próbáló Megjegyzések'* nevezete alatt hozzájuk intéztetett Proklamációk által, a' milyenek a' Nassaui Rendek között is elterjesztődtek, 's a' melyekben ezek arra ingereltettek, hogy a' Német Szövetségben fennálló Constituziókat fordítsák-fel, hogy népgyűléseket tartsanak, népképviselőket választassanak, 's hogy végre osztán minden Státusoknak képviselőikből Frankfurtban egy *Constituens* Gyűlést formáljanak, melly a' Német nemzet java felett tanácskozzék s azt elintézzé — megvakíttatni nem engedik!! Ezekkel a' kifejezésekkel élnek ők a' magok úgy nevezett *Próbáló Megjegyzéseikben*, mellyeket a' Historiai vizsgálomlékezés, akarátja ellen is a' Jakobinusi gyilkosságok' 's több effélék' sorába helyeztet. Minckutánna a' Nassaui Rendek az efféle revolúztós meghívásokat magoktól megvetéssel féretaszították volna, 's ekképpen a' revolúztio' emberei innét semmit se' reménlhettek, ekkor támadott az ő eskolájokból egy Löning, ki a' politikai fanatismus által legnagyobb mértékben elfoglaltatva lévén, a' Státusnak egy nagy emberét, a' ki egész életét és egészségét a' nép' boldogíttatásának áldozta-fel, hogy több ilyeneket is elijeszte, az életből gyilkosan kiakará végezni."

— Végre megemlíti ezen író azt is, hogy characterére nézve mitsoda ember volt az az ifjú, a' ki ezen nagy gyilkosságot elkövetni akarta. Tudni illik néhány esztendőknél előtte történt, hogy Löning egy papnak árva leányát elcsábítván, azt azután el nem vette, mellyért való bujában a' leány a' gyermeket megölvén, ezen tselekedetért még ma is fenytő házban szenved.

A' Pruszsziá Koronaörökös Princz, *Orániai Fridrik* Princz társaságában Helvétzia felé folytatván útját, Jul. 16-dikán a' Hohenzollern - Hechingeni Országló Hertzegget meglátogatta, 's ennek ösi, *Hohenzollern* nevet viselő, familliai fellegrárán, a' szabad ég alatt ebédelt, honnét a' Bodensee vidékein Helvétziába beutazott.

Mostanság egy nagy *Renomistának* pere folyt-le Pruszsziában, kinek familliai neve *Massenbach*. Obersterségig emelkedett a' Pruszsus armádájánál. A' pere 1817-től fogva volt vizsgálás alá vétetve 's most folyt-le végképpen. Történeteinck nagyon rövid leírása ez: — Az ő atya Hassiai fő Erdőmester volt, kitől Oberster *Massenbach* Schmalkaldenben 1757-ben vette származását. Mint Hadnagy Pruszsus szolgálatba lépett 1782-ben; 1786-ban Kapitánnyá lett; 1787-ben a' Hollandiai expeditziókor Érdemrend-keresztet kapott, a' hol meg is sebesedett. Mint Májor 1792-től fogva 1794-ig a' Frantziák ellen való háborúban szolgált; 1806-ban mint Oberster és a' Princz Hohenlohe armádájánál Gen. Kvártélymesteri Hadnagy, Magdeburghól Stettin felé vezette a' Pr. armádát, melly azonközben oda, minthogy Prenzlaunál kapitulálni kéntelenített, meg nem érkezett, melly miatt ő, azzal vádoltatván, hogy az ő rossz vezetése miatt fo-

gattatott-el az ármáda, vizsgálás alá vonattatott. Későbbre, mint Posenben Előlokocsi birtokos, melly birtokot ő régebben tsakugyan a' Királytól kapta vala, Posennek a' Király alá lett visszaterésekor a' Király' hűségére magát ismet lekötölte. Az ő Prenzlauj hibájáért való pere azonközben azért, hogy 1817-ben Oktob. 24-dikén megkegyelmezésért való kérelmet adott-be 's tselekedetének megbánását jelentette, elnyomattatott, melly per addig azért szakadt volt félbe, hogy Oberster *Massenbach* mikor a' megjelenésre meghívattatott, hol egygyel hol mással mentette magát, t. i: most azzal, hogy nintsen úti költsége, majd irmét, hogy fontosabb politikai tárgyak által gátolatik. Az ő végső megítéltetésében tsak szolgálatbéli hűségtelesség, a' hivatalbéli halgatóságnak, melyre részint mint közönséges tisztviselő részint mint a' Pruszsusus ármáda' Stabjának tagja, közönségesen és különösen köteleztetett volna; megrossztása, 's a' hivatalbéli titkoknak elárulásával való fenyegetődzés, mellyel egy jó summa pénznek kitsikorására célzott, voltak az ellene való vádnak tárgyai. A' vizsgálódó bintosság főbb tagjai voltak: Gen. Lieutenantok, Diericke, kit maga kért-ki, és Holtzendorf, 's Criminalis Bíró *Graffunder*. — Elő hozatnak a' vádolás' Aktáiban azon Memoárok, mellyeket *Massenbach* 1809-ben, Bialokoschan-lakta alatt kiadott, melly irások közt több olyanok találtattak, mellyek a' Pruszsziái titkos archivumból vétettek-li, 's a' mellyek Pruszsziának politikai 's katonai állapotját tárgyatták. Ezen Memoárok'nak két árkus hijjával már a' 4-dik kötetje is kijött vala a' sajtó alól, 's hogy a' közönség' elejébe ne juthasson, tsak az által gátolhatta-meg a' Pruszsziái Státus, hogy 4 vagy 5 ezer tallérokon mind megvásárlotta a' Könyv-

árostól: *Massenbach* Urnak pedig ezen Memoárok' további nyomtattatása szorosan megtiltatott, melyre ő akkor készséggel el is ajánlotta magát: de azonban az 1815-dik esztendőből fogva Memoárjainak újabb kidolgozásához fogott, 8 kötetekben, 's azokat részint Bialokoschan részint a' Württembergi vidékeken, a' hova 1816-ban 6 hónapi engedelemmel, *Massenbach* nevű familiai jószágának átvételére ment vala, nem tsak kidolgozta, hanem tisztán kétszer le is iratta. Ezen második kidolgozása, elvétetett írásai között találtatott-meg. Kézre kerültek a' két *copiák* is. Ő ezen új munkáját ajánlotta maga a' Pruszsusus Országlószéknek 11,500 Fridrik-aranyért, még pedig oly kinyilatkoztatással, hogy néki ezen summát egy Anglus nyomtató már megígérte, és ha a' Pruszsusus Országlószék a' Memoárok'ért ennyit nem ad, ő azokat ezen Anglusnak küldi nyomtatásra. Hanem ez az Anglussal való historiájá *Massenbach*nak, mint azután kijött, tsak arra való fogás volt, hogy a' Pruszsusus Udvartól ezen summát kitsalhassa. Ennyi bosszantás után végezetre meghatározta a' Pruszsusus Országlószék, hogy ezen embert elfogassa és ítéltőszék' elejébe álltassa. Elfogattatását a' Ménusi Frankfurtban Aug. 19-dikére virradó éjjel 1817-ben az ott lévő Pruszsusus Residens Goltz Ur' kívánságára a' Frankfurti Magistratus eszközölte, a' hol titkon tartozkodott. Azolta Küstrinben ült fogságban. Hogy Memoárjait 1809-ben nyomtatás alá bortsátotta, ezért most azt hozta-fel mentségül, hogy ő úgy ítélte, hogy a' Pruszsusus Státusnak, minthogy ennek politikai létele már akkor egészen fel volt forgatva, ezen irások kinyomtatattatása által többé semmit se' érthet. Megvallja, hogy azt, hogy az Anglus nyomtató néki 11,500 Fridrik-aranyokat ígért volna, maga költötte.

Hanem, hogy a' tsalárdságot ezen tekintetben mennyire üztefűzte, ez az ő elvéteztett leveleiből nyilatkozott ki, mellyek között valósággal találtak egy Kereskedő háztól Massenbachhoz szolló, Május' 1-ő napján 1817-ben költ levélre, melyben a' 11,500 Fridrikaranyokról, vagy 9800 font Sterlingekekről való ígértétel is előfordul. Ezen költött levelet azért tartogatta Massenbach, hogy, mint ő maga szoll, ezen *tsapa fogás* által a' Pruszus Udvarnál a' maga kívánságának annál nagyobb fontosságot szerezhessen.

Írásai között egy darab papiroson ezen jegyzések találtak, ily felyülírás alatt *Nagy Projektum*, J. . . y és J. . . n nevű személyekhez szolló levélnek conceptusa' formában: — 1) Ezen én Memoárjaimat nem kell kinyomtatni legalább addig, míg én élek. Hanem — 2) Az Originált és a' Copiákat le kell tenni valamelly városba, a' hova a' Despotismus' karjai el nem érhetnek. — 3) Előbb, t. i. 1809-ben csak a' 3 első kötetek nyomtatattak volt ki, itt pedig az egész munka tökéletesen, 's a' már kinyomtatva volt kötetek újra kidolgoztatva egygyütt találtatnak. — 4) Nekem 1810-ben, midőn már a' 4-dik kötetet nyomtatnám, további nyomtatattása és folytatása a' Berlieni Udvar által keményen megtiltatott, 's a' mit már kinyomtatattam vala, 5000 tallérokön mind megvétett. — 5) Ebből megtetszik, hogy a' Berlieni Udvar melly nagyon rajta volt, hogy ezen Memoárok közönségessé ne tétessenek. — 6) Ugy kidolgozva pedig, mint most elkészülten, neki még nagyobb kedvetlenségére tétettének közönségessé. Oly dolgok vagynak bennük felfedeztetve, mellyeket a' Pruszus Udvarnak örökké valófénytallal takarítani, kell kívánni. — 7) (Itt semmi sint). — 8) Hogy a' 11,500 Fridrikaranyokat el ne vesztessem, ebben ily eszközökkel élek — a)

A' feleségem egész vagyonát, melly ennek egész pénzbeli árrát teszi, mint első zálogot úgy intabuláltattam — b) Már most tudára fogom adatni a' Berlieni Udvarnak, hogy az én Memoárjaim ugyan halálom előtt nem fognak kinyomtatattani, hanem, hogy ezeknek segedelme által familiái jószágomnak megtarthatására pénzt szerezhessenek, köntelen vagyok ezen Memoárokát oly embereknek kezekbe adni, kik nekem előre bizonyos summát fognak adni, ha just engedek nekik arra, hogy Memoárjaimat halálom után kinyomtatathassák. — g) Nekem tehát azon kell lennem, hogy Memoárjaimat oly embereknel tehessem-e, kik elkötelezik magokat, hogy azokat kölömben kezekből ki nem adják, hanem ha azon summát leteszi nekik valaki, mellyben én a' Berlieni Udvarral meg fogok egygyezni.

Ámbár Massenbach a' maga 8 kötetekben kidolgozott Memoárjait ki nem nyomtatattatta is, mind az által séggé kimutatta a' Státus eránt való veszedelmes szélzását, midőn attól, efféle veszedelmes fenyegetődzések által 's tsalárd útön midőn ily summa pénzt ki akar tsikorni.

Kimenetele ezen hosszúság pernek Oberster Massenbachra nézve a' lett, hogy kassáltassék, 's 14 esztendeig tartó, várbéli fogságban szenvedjen.

* * *

Karlsruhéban közönséges pompával ment véghez Julius' 17-dikén Leopold Badeni Markgrófnak Sofia Wilhelmina Princzaszszónnyal a' IV-dik Gustav Svétziai volt Király és Friderika Királyné Badeni Princzaszszónny leányokkal való elmátkásittatása, melly pompán sok más Hertzegi familiákból való mind két nem-béli személyeken kívül, Bavariai Király és Királyné 's Felsegek is jelen voltak.

Nagy Britannia.

Bronte nevé régen *Gross mast* Spanyol fregát, nem régen *Braunschweig* nevű Anglus kereskedő hajót Marie nevű főtől valami 5 mérföld távolságra előltalálván, rá lőtt, 's a' golyóiban a' hajó' fedelén egy újast megölt, 's egy szolgát és egy hajós legényt megsebesített. Végezetre megésmerték a' Spanyolok, hogy Anglushajót támadtak meg, melyre nézve a' tüzelést félbe szakasztván, egy Spanyol Kapitány általment az Anglus hajóra, 's bocsánatot kérvén azt beszélt, hogy kevéssel azelőtt a' táján egy Insurgens Erigg egy Spanyol fregátot, mellyen fél millió Piasterek találtak elfogott, 's innét eredett a' tévedés. Ezen történetről a' Parlamentumban is kérdés fordult elő, 's oly nyilatkozatast tettek följöle a' Ministerek, hogy már parantsolatot küldöttek a' Madridban lévő Anglus Követhez, hogy vétesse vizsgálás alá a' dolgot.

A' Régens Princz Jul. 13-dikán a' Parlamentumba nagy pompával bemenvén, annak mostani üléseit berekesztette.

Az ügynevezett Reformátoroknak meszterkedéseik Angliának külömbkülömb vidékein naponként szembetűnőbbek kezdenek lenni, melynek bizonyosságul ily történeteket említenek az újabb levelek: A' Blackburni népgyűlés, melly Jul. 5-dikén tartatott, 8000 ezer emberekből állott, kik közt 150 tulajdonképpen úgy nevezetett Reformátorok találtak. Az ő Orátoraik, kik a' gyűléshez beszédeket intéztek, a' népek legalsóbb salakjából való emberek. Itt is megjelent az Oráló székben egy olyan aszszonyi egyesületnek Deputatziója, a' milyenről már más izben is emlékezetet tettünk, 's a' melly egy Szabadsági siphát 's egy beszédet vitt fel oda, melly a' nép előtt közönsége-

sen felolvastatott. Nyilván kitetszik ezen beszédből, hogy azon aszszonyok, kik a' Reformátor társaságnak tagjai, elkötelezték magokat arra, hogy gyermekeikbe a' polgári és religiói gyűlölséget belé tsepegtetik. Ezen aszszonyok magokat az Orátorok közé elegyítvén egész végig megmaradtak a' gyűlésben. Leghevesebb tagjai az egyesületnek a' Padiham és Burnley béli lakosok; ezek butykosokkal voltak fegyverkezve. Egy bensületes újságlevélben, melly Leedben irattatik, a' van, hogy Manchesterben egy időolta vasárnapi oskolák tartatnak, mellyekben a' gyermekek a' Király' és Papok' gyűlésére taníttatnak. Ezen Oskolák' fejei is a' Reformátorok' társaságába tartoznak, 's részeseik' számát az által iparkodnak nevelni, hogy a' gyermekeket a' vasárnapi imátkozásoktól eltartóztatják, 's a' helyet hűségatlenség' és Jakobinusság' princípiumait tsepegtetik beléjük. A' Manchesteri Chronika azt erősíti, hogy a' Leighi és azon környéki fábrikás munkások között egy ugyantsak a' Reformátorok' társaságába tartozó aszszonyember hirdeti ezen társaságnak tudományait, a' melly tudományoknak egy részét a' teszi, hogy mi módon kellessék a' revoluziós lántsákat készíteni, melly rettenetes fegyvernek nemét egy időtől fogva Manchester vidékein látni lehet.

A' Ministerek' jóvállására a' Parlamentumnak utolsó ülésében, a' Ministerekkel ellenkező résznek is nagy helybehagyásával, 50,000 font Sterlingeek hártározattak azoknak a' dolog nélkül lévő fábrikásoknak segítettésekre, a' kik lakni a' Jó reménség fokára menni kívánnak, melly minden tekintetben sokkal hasznosabbnak találtak a' mostani időben, mint ha Kanadába 's egyéb Északi Amerikai vidékekre mennének lakni.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Schelmetz Bányáról Jul. 18-dikán. Mélt. L. B. Révay, János Ur, Ts. K. Kamarás, Turótz Vármegye örökös Fő-Ispánja, és a Fő-Ispáni hivatal Administratora, ő Felségétől alsó Magyar Országi Fő Kammer-Grófnak és a hét Sz. K. Bányavárosok örökös Biztosának kineveztetvén, ma tartotta itten fényes bejövetelet.

* * *

Folytatása az Egri tsillagvisgáló toronybéli tudósításoknak az üstökös-tsillagról.

Egerből. Jul. 17-dikén 1819. Julius 10-kétől fogva nagyobbára felhőbe borult éjtszakák lévén; alig lehetett az Üstököst nyomozni; hólott külömben, a mint előbbi tudósításimban mondan, most volnának legkedvezőbb környűtállások vizsgálására. A legközelebb múlt éjtszaka a Tygrishól a Nagy medve (Gönczöl Szekere) ellenébe látszott kihatni: világossága's mekkorasága valamennyire megtsökkent. Mivel Jul. 2-dikán naplemente után tsak hamar igen szép formába's nagynak látszott, kétségen kívül már régen mutogatta magát láthatárunkon; 's annyival tsudálatosabb, hogy itt is, Bétsben is, ugyan azon Jul. 2-dikánál nem vétetett hamarabb észre. Egerre nézve a Mátran túl, főképpen hantos helyeken, a Pásztorok és éjjel utazók a múlt hónapnak közepe taján jól láthatták volna egy órával elébb 's utóbb éjfélnél."

B e t s.

Császár és Király ő Felsege kegyelmesen méltóztatott Erdélyi Nagy Méltóságú Püspök, Cs. Kir. Status és Erdélyi Fő Kormányszéki Valóságos Belső Titkos Tanácsos, Rudnai és Dívék Ujfalusi Rudnay Sándor Ur ő Excellentiáját, Magyarország Primásává kinevezni — úgy

Az Egri Nagyméltóságú Érseket Cs. K. Valóságos Status és Főméltóságú M. Kir. Helytartó Tanácsbéli Consiliáriust, Heves és Külső Szolnok Özssekaptsolz T. N. Vármegyék örökös Fő Ispányát, Nagy Szalatnyai L. Báró és Batskói Örökös, Fischer István Ur ő Excellentiáját, a Szent István M. Kir. Rendje' nagy keresztjével megtisztelni.

J e l e n t é s.

Gazdasághéli Számadó, és Számvevő Utasítások cím alatt tavaly előfizetésre kihirdetett munka legközelebb a sajtó alól kiszabadult. Melly is a véget jelentetik, hogy a tisztelt előfizetett Urak az ezen előfizetést bészede Uraktól a nyomtatványokat kezekhez vehessék. Továbbá az új vevőkre nézve a Munka fog találatni: Pesten T. Szép György Úrnál a M. Királyi Tábla hites Jegyzőjénél a Kereszt-útszában, és Eggenberger Könyváros Úrnál; Veszprém-ben Fő Tisztelendő Horváth János Canonok, és Apát. Úrnál; Sopronyban Feigl Theophil, M. Gróf Festetics Uraság Tisztjénél; Pétsen Pajnádi Jósef Senátor Úrnál; Szombathelyen Zsoldos, Keszthelyen Földessy, Kanizsán Szent-Mihálfalvay, Siklóson Tóby Könyvkötő és áros Uraknál.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Válló czédulában: —

Julius 27-dikén 246 $\frac{1}{2}$ — 28-dikén 246 $\frac{1}{2}$ — 29-dikén 247 — forintot.